

SMZ

BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA KUIINGILIA KIDATO CHA TATU

021

KISWAHILI

MUDA: SAA 2.30

ALHAMIS 05 DISEMBA, 2019 MCHANA

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. Mtihani huu una sehemu NNE (4) A, B, C, na D.
2. Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A, maswali MAWILI (2) kutoka sehemu B, maswali MAWILI (2) kutoka sehemu C na swali MOJA (1) kutoka sehemu D.
3. Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.
4. Majibu yote yaandikwe kwenye sehemu zilizoachwa wazi.
5. Majibu yote yaandikwe kwa kalamu ya buluu au nyeusi.
6. Simu za mkononi haziruhusiwi ndani ya chumba cha mtihani.

KWA MATUMIZI YA WASAHIHISHAJI		
NAMBARI YA SWALI	ALAMA	SAINI
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
JUMLA		

Mtihani huu una kurasa 14 zenye maandishi

SEHEMU A: (Alama 20)

UFAHAMU

Jibu maswali YOTE katika sehemu hii

1. Soma kwa makini habari ifuatayo kisha jibu maswali yanayofuata.

Utaifa ni mshikamano wa hisia zinazowaunganisha watu wanaoishi katika taifa moja. Taifa huundwa na watu wanaoishi katika nchi moja na ambao wanajitambua kisiasa kama watu wenye mwelekeo, mtazamo na hatima sawa. Utaifa umejengwa kwenye hisia za mapenzi ya **dhati** kwa nchi. Watu wenye mapenzi hayo kwa nchi yao, daima hutambua kwamba rangi, cheo, hadhi, eneo, kabila au tofauti nyinginezo baina yao si sababu ya kuwatenganisha.

Nchi moja huweza kuwa na watu wa makabila tofauti, wenye **matabaka** na mawazo mbalimbali. Watu hao wanapotambua kuwa kuna mambo yanayowaunganisha na kuona fahari kuishi katika nchi hiyo, falsafa na imani zao huwa sawa na ishara yake kuu ni wimbo wa taifa na kuwa tofauti kati yao si muhimu, hapo huwa wamefikia kuunda taifa.

Mhimili mkuu wa utaifa ni uzalendo. Uzalendo ni mapenzi makubwa aliyonayo mtu kwa nchi yake. Mapenzi haya ndiyo yanayoongoza matendo ya mzalendo; matamania yake, mawazo yake, itikadi yake, mtazamo wa ulimwengu na muhimu zaidi mkabala wake kuhusu nchi yake na hatima ya nchi yenyewe. Uzalendo ni nguzo muhimu sana ya taifa. Mzalendo hawezi kuyatenda mambo yanayoweza kuiletea **nakama** nchi yake.

Matendo ya mzalendo hutawaliwa na mambo mema juu ya nchi au taifa lake. Mzalendo kamwe hawezi kushiriki kwenye harakati na amali ambazo zinahujumu mshikamano wa taifa zima, kutawaliwa na tabia ya kutaka kujinufaisha yeye binafsi au watu wake wa karibu. Matendo ya mzalendo wa kitaifa yanaongozwa na mwelekeo wa kuiboresha nchi yake. Swali linalomuongoza mtu huyo ni; nimeifanyia nini nchi yangu au taifa langu? Kiukweli mtu anayeipenda nchi yake katu hawezi kuongozwa na utashi wa kibinafsi wa kujilimbikizia mali, utajiri au pesa. Yuko radhi kuhangaika kama mtu binafsi ili taifa au nchi yake inufaike.

Utaifa ni mche ambao unapaliliwa kwa uzalendo, kuepuka **chokocho**, ubinafsi, ubaguzi na kuacha tabia ya kujinufaisha. Hali hiyo inapofikiwa, matokeo ya wanajamii wa taifa linalohusika huwa mazuri na matarajio yao kwa vizazi vyao huwa na matumaini makubwa. Hivyo basi tuweni wazalendo kwa Zanzibar yetu.

MASWALI

a) Watu wenye hisia za mapenzi ya dhata kwa nchi yao huwa na sifa gani?

b) Ni wakati gani jamii hufanikiwa kuwa na taifa?

c) Taja mambo manne (4) yanayoimarisha utaifa.

d) Kwa nini mwandishi wa makala hii ametutaka tuwe wazalendo kwa nchi yetu?

e) Eleza maana ya maneno yaliyopigiwa mstari kama yalivyotumika kwenye habari uliyoisoma.

2. Fupisha habari uliyoisoma hapo juu kwa maneno yasiyozidi hamsini (50).

SEHEMU B: (Alama 30)

SARUFI NA MATUMIZI YA LUGHA

Jibu maswali MAWILI (2) katika sehemu hii. Swali la TANO (5) ni la lazima.

3. a) Eleza kazi za mofimu "wa" katika vitenzi vifuatavyo:-

i) Ali**w**azomea

ii) **W**anacheza

b) Bainisha mofimu zinazoonesha ngeli katika maneno yafuatayo:-

i) Ukik**i**tupa

ii) Mtakapow**a**ona

c) Nyumbua maneno yafuatayo katika kauli ya kutendana na kutendeana.

NENO	KAULI YA KUTENDANA	KAULI YA KUTENDEANA
i) Vunja		
ii) Lipa		

d) Ainisha maneno yaliyopigiwa mstari katika sentensi zifuatazo:-

i) Nani wakulaumiwa kati ya mimi na wewe?

ii) Mzazi alikaribia kuzimia kwa hasira.

e) Onesha tofauti iliyopo kati ya mofimu na viambishi.

4. a) Eleza kwa kutumia mfano dhana ya kiima na kiarifu katika sentensi.

b) Tunga sentensi ukitumia aina za maneno zifuatazo:-

i) Kiwakilishi cha pekee

ii) Kiwakilishi cha urejeshi

c) Eleza michango miwili (2) ya uambishaji katika taaluma ya uundaji wa maneno ya Kiswahili.

d) Toa sababu mbili (2) zinazotufanya tujifunze sarufi ya Kiswahili.

e) Eleza kwa kutumia mifano dhana ya mnyambuliko katika aina zifuatazo za maneno.

i) Mnyambuliko wa nomino

ii) Mnyambuliko wa viwakilishi

5. a) Bainisha sababu zinazopelekea misimu kuwa na sifa zifuatazo:-

i) Misimu ni lugha isiyosanifu

ii) Misimu huzuka na kutoweka

b) Taja aina mbili (2) za dayalojia.

c) Eleza kwa mifano mambo mawili (2) yanayoifanya lugha kuwa fasaha.

d) i) Nini maana ya visawe?

ii) Toa mifano miwili (2) ya visawe katika lugha ya Kiswahili.

e) Eleza sehemu kuu tatu (3) za Kamusi.

SEHEMU C: (Alama 30)

FASIHI

Jibu maswali MAWILI (2) katika sehemu hii. Swali la SITA (6) ni la lazima.

6. Tunga beti sita (6) za ngonjera ya wahusika wawili kuhusu "Utunzaji wa Maliasili zetu".

- b) Oanisha methali katika **kifungu A** na ile **inayokinzana** nayo kutoka **kifungu B**. Andika herufi ya jawabu sahihi katika mabano.

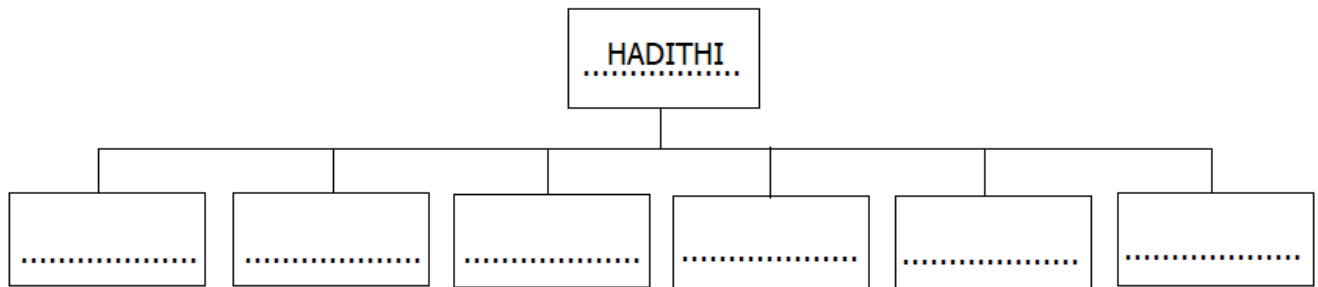
KIFUNGU A	KIFUNGU B
i) Mvumilivu hula mbivu ()	a) Asiyekujua hakuthamini
ii) Kikulacho ki nguoni mwako ()	b) Subira yavuta heri
	c) Chelewa chelewa utakuta mwana si wako
	d) Fimbo ya mbali haiui nyoka

- c) Eleza maana za istilahi zifuatazo kama zinavyotumika katika fasihi:-

- i) Vifaa bubu

- ii) Falsafa

- d) Kamilisha mchoro ufuatao kwa kujaza vipera vya hadithi.

- e) i) Nini maana ya sanaa?

- ii) Taja tanzu mbili (2) za sanaa.

8. a) Fafanua njia mbili (2) bora za kuhifadhi fasihi simulizi.

b) Tofautisha kati ya mtindo wa mashairi wa pindu na ule wa kidato.

c) Eleza dhana ya uhusika na wahusika katika fasihi simulizi.

d) Taja mambo mawili (2) yanayolifanya shairi liimbike.

e) Eleza kwa ufupi aina mbili (2) za fasihi.

SEHEMU D: (Alama 20)

UANDISHI

Jibu swali MOJA (1) tu katika sehemu hii.

9. Andika Insha ya maneno kati ya 120 hadi 150 kuhusu "Utamaduni wa Mzanzibari".

AU

Andika Insha ya maneno kati ya 120 hadi 150 ukikubaliana na hoja inayosema kwamba "Elimu Bila ya Malipo Zanzibar ni mkombozi kwa wananchi".

Nambari ya Mtahiniwa _____

10. a) Jaza taarifa sahihi juu ya bahasha ya barua ifuatayo:-

b) Eleza taratibu unazotakiwa kuzifuata wakati unapotuma barua kwa njia ya posta.

.....